

Kasım 2023

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Berkay Arık
Uzman Yardımcısı
berkay.arik@isbank.com.tr

Utkan İnam
Uzman Yardımcısı
utkan.inam@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Küresel Ekonomi

IMF, Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda 2023 yılı için küresel büyüme tahminini değiştirmeyerek %3 düzeyinde tutarken, 2024 yılı için %3'ten %2,9'a indirdi.

ABD ekonomisi 2023 yılının üçüncü çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak bir önceki çeyreğe kıyasla %4,9 ile piyasa beklentilerinin üzerinde bir büyüme kaydetti. Ülkede bileşik PMI verisi de Ekim ayında 50,7 oldu.

Fed Kasım ayının başında gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini piyasa beklentileri paralelinde değiştirmeyerek %5,25-%5,50 düzeyinde tuttu.

Euro Alanı ekonomisi üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre %0,1 daralarak iktisadi aktiviteye ilişkin olumsuz bir tablo çizdi. Bölgede yıllık TÜFE enflasyonu Ekim'de yüksek bazın da etkisiyle %2,9'a geriledi.

Çin, yılın üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %4,9 büyüdü. Çin Merkez Bankası Ekim'de gösterge niteliğindeki faiz oranlarında değişikliğe gitmedi.

Ekim ayında dalgalı bir görünüm sunan petrol fiyatları, jeopolitik gelişmelere karşılık küresel talebe ilişkin endişeler nedeniyle hızlı geriledi.

Türkiye Ekonomisi

Ağustos'ta işsizlik oranı mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre %9,2 düzeyinde gerçekleşerek 2014 başından bu yana en düşük seviyesine indi.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %3,1 artış kaydetti. Bu dönemde aylık bazda %4,7 azalan perakende satışların yıllık artış hızı da son 9 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Ekim'de 48,4 ile bu yılın en düşük seviyesine gerileyerek eşik değer altındaki seyrini dördüncü ayına taşıdı.

Ağustos'ta hizmet gelirlerindeki güçlü görünümün etkisiyle 619 milyon USD seviyesinde gerçekleşen cari açık 12 aylık kümülatif verilere göre 57 milyar USD oldu.

Eylül ayında merkezi yönetim bütçesi 129,2 milyar TL açık verdi. Bütçe açığı Ocak-Eylül döneminde 512,6 milyar TL düzeyine ulaştı.

Ekim'de TÜFE aylık ve yıllık bazda sırasıyla %3,43 ve %61,36 artış kaydetti. Yurt içi ÜFE de bu dönemde aylık bazda %1,94, yıllık bazda %39,39 yükseldi.

TCMB Ekim ayı toplantısında politika faizini piyasa beklentileri doğrultusunda 500 baz puan artırarak %35 seviyesine çıkarırken, sadeleşme adımlarına devam etti.

TCMB yılın son Enflasyon Raporu'nda enflasyon tahminini 2023 sonu için %58'den %65'e, 2024 sonu için de %33'den %36'ya yükseltti.

Küresel Ekonomi

IMF, 2024 yılı için küresel büyüme tahminini aşağı yönlü revize etti.

IMF, Ekim ayı Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, dünya genelinde ekonomik büyümedeki nispeten zayıf seyrin ülkeler arasındaki ayrışmayla beraber devam ettiğini ve parasal sıkılaştırmanın büyüme üzerinde gözlenen etkisinin "yumuşak iniş" senaryosuna uyumlu olduğunu belirtti. Raporda, ekonomik toparlanmanın istenen ölçüde gerçekleşmemesinde pandeminin, Rusya-Ukrayna savaşının ve jeoekonomik ayrışmanın uzun vadeli sonuçlarının etkili olduğu ifade edildi. Kuruluş, bu çerçevede küresel büyüme tahminini 2023 yılı için değiştirmeyerek %3 düzeyinde tutarken, 2024 yılı için %3'ten %2,9'a düşürdü. Enflasyonun birçok ülkede 2025 yılına kadar merkez bankası hedeflerinin üzerinde kalacağını belirten Kuruluş, küresel tüketici enflasyonu tahminini 2023 ve 2024 yılları için sırasıyla %6,4'e ve %5,1'e yükseltti. IMF heyetinin Türkiye ziyareti sonrasında 6 Ekim'de yayımladığı değerlendirmeye göre Kuruluş, ülke ekonomisinin 2023 yılında %4, 2024 yılında %3,3 büyümesini bekliyor. IMF'nin Türkiye'ye ilişkin enflasyon tahminleri de 2023 yılı için %69,1, 2024 için %46 düzeyinde bulunuyor.

IMF Tahminleri (yıllık % değişim)

	Ekim ayı Tahminleri (%)		Değişim* (% puan)	
	2023	2024	2023	2024
Büyüme				
Dünya	3,0	2,9	0,0	-0,1
ABD	2,1	1,5	0,3	0,5
Euro Alanı	0,7	1,2	-0,2	-0,3
İngiltere	0,5	0,6	0,1	-0,4
Japonya	2,0	1,0	0,6	0,0
Çin	5,0	4,2	-0,2	-0,3
Türkiye**	4,0	3,3	1,3	-0,3
Enflasyon				
Dünya	6,4	5,1	0,3	1,0
ABD	3,0	2,6	0,0	0,5
Euro Alanı	3,3	2,7	0,5	0,0
Türkiye**	69,1	46,0	5,1	-8,3

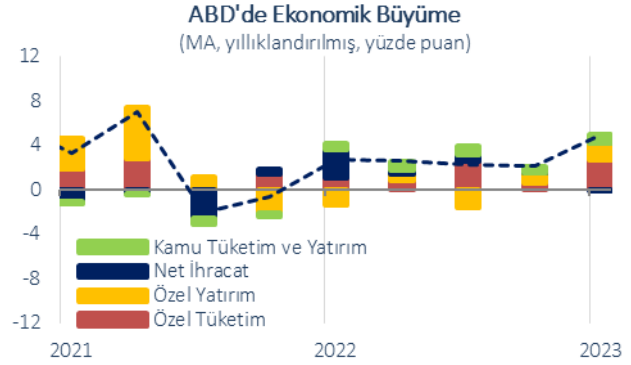
(*) Temmuz ayı tahminlerinden farkı

(**) IMF heyetinin Türkiye ziyaretinin ardından 6 Ekim'de yayımlanan tahminler

ABD'de üçüncü çeyrek büyümesi beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

ABD ekonomisi 2023 yılının üçüncü çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak bir önceki çeyreğe kıyasla %4,9 ile piyasa beklentilerinin üzerinde bir büyüme kaydetti. Bu dönemde işgücü piyasasındaki olumlu görünüme bağlı olarak güçlü seyrini koruyan hanehalkı tüketim

harcamaları ekonomik büyümeye 2,7 puan katkı sağladı. Ülkede bileşik PMI verisi de Ekim ayında 50,7 değerini alarak ekonomik aktivitedeki ılımlı seyrin devam ettiğine işaret etti.

Öte yandan, ABD'de tarım dışı istihdam artışı Ekim ayında 150 bin kişi ile piyasa beklentisi olan 180 bin kişinin altında gerçekleşti. Ayrıca, Eylül'de 336 bin kişi olarak açıklanan veri de 297 bin kişi olarak aşağı yönlü revize edildi. Aynı dönemde işsizlik oranı ise %3,8'den %3,9'a yükseldi.

ABD'de TÜFE Eylül ayında kiralardaki yükselişin etkisiyle yıllık bazda %3,7 artış kaydetti. Bu dönemde yıllık çekirdek enflasyon %4,1 seviyesine gerileyerek düşüş eğilimini sürdürdü. Buna karşılık, Eylül'de üretici fiyatları enerji maliyetlerindeki yükseliş paralelinde aylık bazda %0,5 artış kaydederek enflasyonist baskıların sürebileceğine işaret etti.

Fed politika faizini değiştirmede.

Fed, 31 Ekim-1 Kasım tarihlerinde gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini beklentiler paralelinde değiştirmeyerek %5,25-%5,50 aralığında tuttu. Böylece Fed, Mart 2022'den bu yana toplam 11 faiz artırımını gerçekleştirdikten sonra, son iki toplantısında faiz oranlarında değişikliğe gitmemiş oldu. Toplantının karar metninde sıkı finansal koşullar ile kredi koşullarının hanehalkı ve kurumlar için ekonomik aktivite, istihdam ve enflasyon üzerindeki belirsizliğini sürdürdüğü ve komitenin enflasyon riskini dikkatle izlemeye devam edeceği belirtildi. Ayrıca, Fed'in enflasyon hedefine ulaşmasını engelleyebilecek risklerin ortaya çıkması durumunda para politikası duruşunu uygun şekilde ayarlamaya hazır olacağı ifade edildi. Başkan Powell da yaptığı konuşmada, parasal sıkılaştırmanın tüm etkilerinin henüz hissedilmediği ve faiz indirimini konuşmak için henüz çok erken olduğu mesajını verdi.

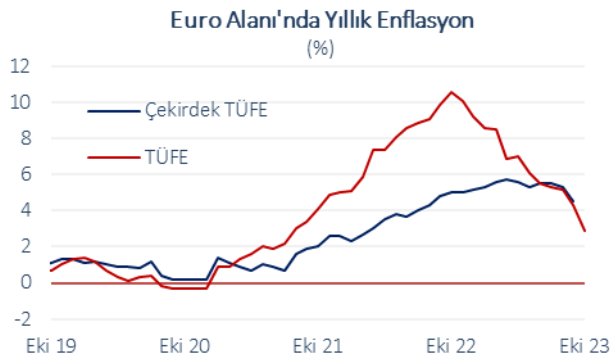
Kaynak: Datastream

Euro Alanı ekonomisindeki zayıf görünüm sürüyor.

Öncü verilere göre, Euro Alanı ekonomisi 2023'ün üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %0,1 büyürken, bir önceki çeyreğe göre %0,1 daralarak iktisadi aktiviteye ilişkin olumsuz bir tablo çizdi. Ekim ayına ilişkin öncü PMI verileri de ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın Ekim ayında derinleştiğini gösterdi. Bölgede imalat PMI Ekim ayında 43,0 düzeyine gerilerken, hizmetler PMI da 47,8 ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti. Böylece, bileşik PMI 46,5 ile son 3 yılın en düşük düzeyinde gerçekleşti.

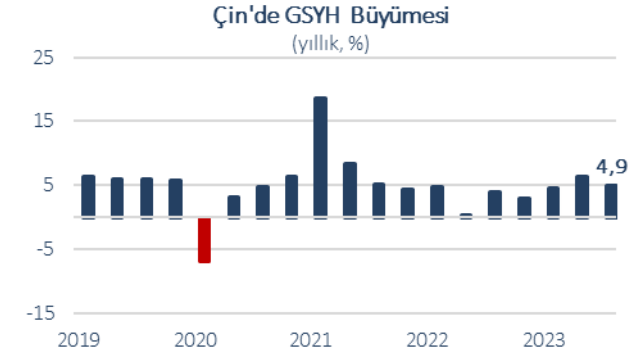
ECB referans faiz oranlarını değiştirmede.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Ekim ayı toplantısında faiz oranlarını piyasa beklentileri paralelinde değiştirmede. Böylece, ana refinansman oranı %4,5, marjinal borçlanma maliyeti %4,75 ve mevduat faiz oranı %4 seviyesinde kaldı. Toplantı sonrasında yayımlanan metinde, fiyat artışlarının yavaşladığı, ancak enflasyonun uzun bir süre yüksek seviyelerde seyredeceği belirtildi. Ayrıca, geçmiş dönemde faiz artışları yoluyla yapılan parasal sıkılaştırmanın finansman koşulları üzerindeki etkilerinin devam ettiğine vurgu yapılırken, sıkı duruşun talebi ve enflasyonu düşürmeye yardımcı olacağı değerlendirildi. Bölgede Eylül ayında %4,3 olan yıllık TÜFE enflasyonu, öncü verilere göre Ekim ayında yüksek bazın da etkisiyle %2,9 seviyesine geriledi. Böylece, yıllık enflasyon Temmuz 2021'den beri en düşük seviyesine gerilemekle birlikte ECB'nin %2'lik hedefinin üzerinde kalmaya devam etti.

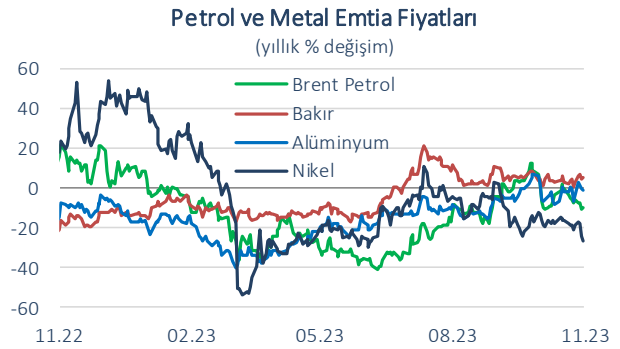
Çin, 2023'ün üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %4,9 büyüdü.

Çin ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde piyasa beklentilerini aşarak çeyreklik bazda %1,3, yıllık bazda %4,9 büyüdü. Ülkede TÜFE Eylül ayında yıllık bazda değişim göstermezken, üretici fiyatları enflasyonu -%2,5 ile negatif bölgedeki seyrini on ikinci ayına taşıdı. Önceki aylarda ekonomik aktiviteyi desteklemek amacıyla faiz indirimleri gerçekleştiren Çin Merkez Bankası, Ekim ayında gösterge niteliğindeki faiz oranlarında değişikliğe

gitmedi. Öte yandan, Ekim ayına ilişkin imalat PMI verileri, piyasa beklentilerinin aksine 50 eşik değerinin altına inerek sektörde zayıf seyrin sürdüğüne işaret etti.

Emtia piyasaları...

Ekim ayında dalgalı bir seyir izleyen Brent türü petrolün varil fiyatı Eylül sonuna kıyasla %8,2 gerileyerek ayı 87,5 USD seviyesinde tamamladı. Bu gelişimde Orta Doğu'da devam eden gerilime karşılık, küresel talebe ilişkin endişeler etkili oldu. Söz konusu endişeler Ekim'de endüstriyel metal fiyatları üzerinde de baskı kurdu. Bu dönemde ton başına bakır fiyatı Londra Metal Borsası'nda aylık bazda %2,2 oranında gerilerken, nikel ve alüminyum fiyatları da ton başına sırasıyla %2,9 ve %3,9 azaldı.

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

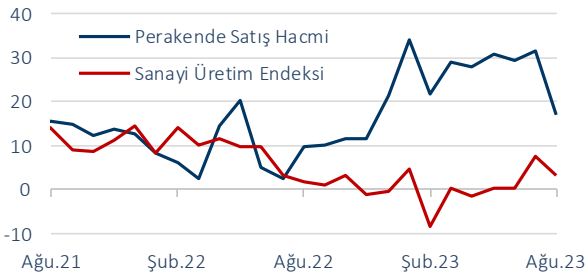
Ağustos'ta işsizlik oranı %9,2'ye indi.

TÜİK'in yayımladığı mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre, Ağustos'ta işsizlik oranı %9,2 ile 2014 başından bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. İstihdam oranının önceki aya göre değişmediği bu dönemde, işgücüne katılma oranının 0,1 puan gerilemesi işsizlik oranını düşüren faktör oldu. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı Temmuz'daki %17,9 düzeyinden Ağustos'ta %17,2 seviyesine geriledi. Öte yandan, en geniş tanımlı işsizlik oranı olarak kabul edilen atıl işgücü oranı aylık bazda 0,4 puan yükselişle %23 düzeyine ulaştı.

Sanayi üretim endeksi Ağustos'ta aylık bazda gerilemeye devam etti.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi, Temmuz'un ardından Ağustos'ta da (-%0,8) aylık bazda gerileyerek düşüş eğilimini ikinci ayına taşıdı. Bu dönemde üretim imalat sanayiinde %1,3 azalırken, elektrik, gaz ve buhar sektöründe %2,4, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %0,2 artış kaydetti. İmalat sanayiinin 24 alt sektörünün 17'sinde üretimin aylık bazda gerilemesi yavaşlamanın sektör geneline yayıldığına işaret ederken, en hızlı daralmalar mobilya (%9,6) ve motorlu kara taşıtı (%8,4) imalatında gözlemlendi. Öte yandan, Ağustos'ta diğer ulaşım araçlarının imalatında aylık bazda kaydedilen %22,7'lik artış dikkat çekti. Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık bazda %3,1 artış kaydetti. Bu dönemde üretim imalat sanayiinde %1,8, madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe %5,1, elektrik, gaz ve buhar sektöründe %4,9 yükseldi.

Arz ve Talep Göstergeleri
(yıllık % değişim)

İSO Türkiye imalat PMI 48,4 seviyesine geriledi.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Ekim'de 48,4 ile bu yılın en düşük seviyesine gerileyerek eşik değerinin altındaki seyrini dördüncü ayına taşıdı. Endeksin alt kalemlerine göre, zayıf seyreden iç ve dış talep koşullarının etkisiyle yeni siparişlerde Kasım 2022'den bu yana en hızlı yavaşlama kaydedildi. Üretim art arda dördüncü kez azalırken, istihdam beş aylık artış serisinin ardından ilk defa geriledi. Bununla birlikte Ekim'de girdi maliyetleri ve satış fiyatları Eylül ayına göre daha düşük oranlarda artış kaydetti.

Sektörel bazda bakıldığında PMI verilerinin gıda ürünleri haricinde tüm sektörlerde Eylül ayının ardından Ekim'de de eşik değerinin altında kalmaya devam ettiği gözlemlendi.

İç talebe ilişkin göstergeler tüketimde yavaşlamaya işaret etti.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, sabit fiyatlarla perakende satış hacmi Ağustos'ta aylık bazda %4,7 ile deprem felaketinin tüketimi olumsuz etkilediği Şubat ayından bu yana ilk kez daraldı. Bu dönemde otomotiv yakıtı satışları %9 oranında gerilerken, elektrikli eşya ve mobilya satışlarının %17,2 azalması dikkat çekti. Ağustos'ta perakende satış hacmindeki yıllık artış oranı da %17,2 ile son 9 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Diğer taraftan, TÜFE etkisinden arındırılmış veriler banka ve kredi kartlarıyla yapılan harcamaların Ağustos'un ardından Eylül'de de aylık bazda reel olarak gerilediğine işaret etti.

Güven endeksleri nispeten olumlu bir görünüm sundu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre, tüketici güven endeksi Ekim'de aylık bazda %4,4 artarak 74,6 düzeyine yükseldi. Endeksi oluşturan alt kalemler incelendiğinde, mevcut dönemde hanenin maddi durumuna ilişkin değerlendirmelerinin %6,1, gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum ve genel ekonomik durum beklentilerinin de sırasıyla %5,4 ve %7,2 iyileştiği görüldü. Ekim'de mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi de bir önceki aya göre 0,2 puanlık sınırlı artışla 105,3 seviyesinde gerçekleşti. Sektörel bazda güven endekslerinin inşaat ve hizmet sektörlerinde arttığı bu dönemde, perakende ticaret sektörü güvenin azaldığı tek alt endeks oldu. Böylece, Ekim'de ekonomik güven endeksi aylık bazda %1,2 artarak 96,5 düzeyinde gerçekleşti.

Konut satışları Eylül'de yıllık bazda %9,5 azaldı.

Eylül'de yurt içinde toplam konut satışları önceki yılın aynı ayına göre %9,5 azalışla 102,7 bin adet oldu. Bu dönemde parasal sıkılaştırmanın da etkisiyle yıllık bazda %50,2 gerileyen ipotekli satışlar, 8,4 bin adet ile Haziran 2019'dan bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Söz konusu satışların toplam satışlar içindeki payı da %8,2'ye indi. Eylül'de yabancılara yapılan konut satışları da yıllık bazda %42 azaldı.

Otomotiv ve beyaz eşya satışlarında ivme kaybı...

Otomotiv ve beyaz eşya satışları tarihsel ortalamalara göre yüksek seyrini sürdürmekle birlikte, satışlardaki artış hızının son aylarda ivme kaybettiği gözleniyor. Otomobil ve hafif ticari araç satışlarının Temmuz'da %118,3'e kadar yükselen yıllık artış hızı, takip eden aylarda ivme kaybederek Ekim'de %55,4 düzeyinde gerçekleşti. Aynı şekilde beyaz eşya satışlarının artış hızı da ivme kaybederek Ekim'de %21 oldu.

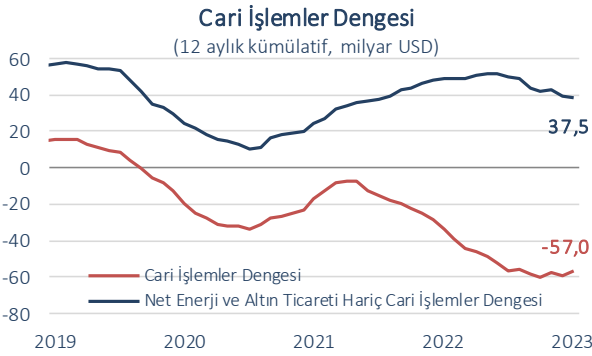
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Ağustos'ta ithalat yıllık bazda %6,9 geriledi.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre Ağustos ayında ihracat yıllık bazda %1,6 artışla 21,6 milyar USD seviyesine yükselirken, ithalat %6,9 azalarak 30,3 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı Ağustos'ta önceki yılın aynı dönemine göre %23,1 daralarak 8,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Ağustos'ta ihracatın ithalatı karşılama oranı %71,4'e yükseldi.

Ağustos'ta cari açık 619 milyon USD oldu.

Ağustos ayında cari açık 619 milyon USD ile piyasa beklentileri paralelinde gerçekleşti. Bu dönemde net seyahat gelirleri 5,7 milyar USD, hizmet gelirleri de 11 milyar USD ile tarihi yüksek seviyelerinde gerçekleşti. Ağustos ayında parasal olmayan altın ithalatı yıllık bazda %41,8 artışla 3,3 milyar USD olurken, altın hariç cari işlemler hesabı 2,4 milyar USD fazla vererek Ekim 2021'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. 12 aylık kümülatif cari açık ise Ağustos ayı itibarıyla 57 milyar USD oldu.

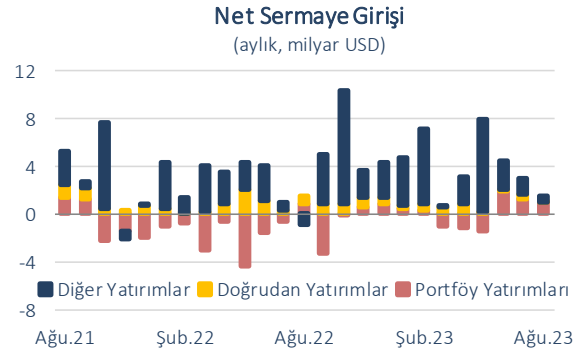
Doğrudan yatırımlarda sınırlı sermaye girişi...

Ağustos ayında yurt içine yönelik net doğrudan yatırımlar 106 milyon USD ile son 3 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Böylece yılın ilk 8 ayında kaydedilen net doğrudan yatırımlar

önceki yılın aynı dönemine göre %51,6 gerileyerek 2,6 milyar USD oldu. Ağustos'ta yurt içi yerleşiklerin yurt dışında net doğrudan sermaye yatırımları 536 milyon USD ile Ocak ayından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde yurt içine yönelik gayrimenkul yatırımları ise 255 milyon USD oldu.

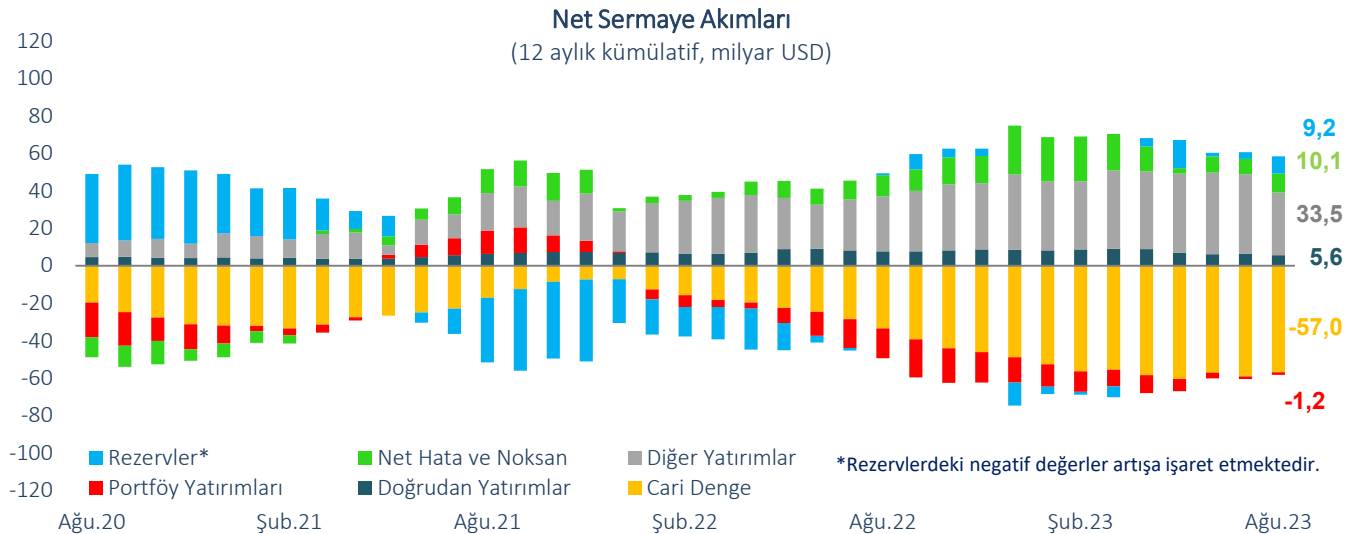
Portföy yatırımlarında hisse senedi ve borç senedi piyasaları ayrıştı.

Ağustos'ta portföy yatırımlarında net sermaye girişi devam etmekte birlikte, 880 milyon USD ile son 3 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 131 milyon USD net satış, borç senedi piyasasında ise 530 milyon USD net alış gerçekleştirdi. Böylece hisse senedi piyasasında Mayıs'tan bu yana ilk kez sermaye çıkışı kaydedilirken, borç senedi piyasasında net sermaye girişi artış eğilimini sürdürerek Şubat'tan bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Böylece, portföy yatırımlarında Ocak-Ağustos döneminde kaydedilen net sermaye girişi 929 milyon USD oldu.

Diğer yatırımlar kaleminde net sermaye girişi ivme kaybetti.

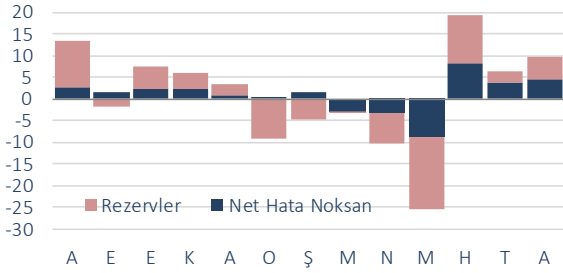
Ağustos'ta diğer yatırımlar kaleminde net sermaye girişi 218 milyon USD ile Ocak ayından bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Ağustos'ta bankacılık sektörü yurt dışından net 1,3 milyar USD kredi kullanırken, genel hükümet ve diğer

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

sektörler yurt dışına sırasıyla 122 milyon USD ve 679 milyon USD net kredi geri ödemesi gerçekleştirdi. Ağustos itibarıyla 12 aylık kümülatif verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %88,5 olurken, diğer sektörlerde %99,9 ile Nisan 2021'den bu yana en düşük seviyesine geriledi. Diğer yatırımlar kaleminde Ocak-Ağustos döneminde kaydedilen net sermaye girişi 18 milyar USD oldu.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Rezervler varlıklar ve net hata noksan...

Rezerv varlıklar Ağustos'ta 5,1 milyar USD artış gösterdi. Böylece, yılın ilk 8 ayında rezerv varlıklarda kaydedilen toplam

düşüş 18,6 milyar USD seviyesine geriledi. Net hata noksan kaleminde sermaye girişi Ağustos ayında da 4,6 milyar USD ile devam etti.

Beklentiler...

Ağustos'ta yolcu taşımacılığı ve seyahat gelirlerindeki güçlü görünüm paralelinde cari açık Temmuz ayına göre belirgin gerileme kaydetti. Ticaret Bakanlığı'nın öncü verilerine göre dış ticaret açığı Eylül'de 5 milyar USD ile Ekim 2021'den bu yana en düşük seviyesine geriledi. Kademeli parasal sıkılaşmanın sürmesiyle birlikte ithalattaki yavaşlamanın devam etmesi ve yurt dışından sermaye girişlerinin hızlanması halinde cari dengede ve cari açığın finansmanında iyileşme sinyallerinin devam edeceğini düşünüyoruz. Öte yandan, önümüzdeki dönemde turizme ilişkin gelirlerin mevsimsel etkilerle azalması, Orta Doğu ve Ukrayna'da devam eden jeopolitik riskler ve ana ihracat pazarımız olan Euro Alanı'nda ekonomik aktivitede gözlenen zayıflık cari denge üzerindeki risk unsurları olarak öne çıkıyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2023	Ağustos 2022	Ocak - Ağustos 2023	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-619	-35.060	-43.132	23,0	-56.964
Dış Ticaret Dengesi	-7.104	-59.861	-68.675	14,7	-98.414
Hizmetler Dengesi	7.266	31.567	33.094	4,8	51.192
Seyahat (net)	5.749	24.046	26.509	10,2	39.780
Birincil Gelir Dengesi	-922	-6.168	-7.818	26,8	-10.236
İkincil Gelir Dengesi	141	-598	267	-	494
Sermaye Hesabı	-34	-21	-144	585,7	-158
Finans Hesabı	3.930	-16.132	-40.182	149,1	-47.009
Doğrudan Yatırımlar (net)	-106	-5.445	-2.634	-51,6	-5.631
Portföy Yatırımları (net)	-880	11.356	-929	-	1.243
Net Varlık Edinimi	-481	4.397	1.231	-72,0	1.329
Net Yükümlülük Oluşumu	399	-6.959	2.160	-	86
Hisse Senetleri	-131	-2.819	98	-	-1.121
Borç Senetleri	530	-4.140	2.062	-	1.207
Diğer Yatırımlar (net)	-218	-24.904	-17.998	-27,7	-33.450
Efektif ve Mevduatlar	-279	-17.404	-13.173	-24,3	-31.667
Net Varlık Edinimi	128	3.502	9.136	160,9	-862
Net Yükümlülük Oluşumu	407	20.906	22.309	6,7	30.805
Merkez Bankası	-126	6.494	13.541	108,5	14.364
Bankalar	533	14.412	8.768	-39,2	16.441
Yurt Dışı Bankalar	20	9.312	6.202	-33,4	8.642
Yabancı Para	141	6.078	3.830	-37,0	5.381
Türk Lirası	-121	3.234	2.372	-26,7	3.261
Yurt Dışı Kişiler	513	5.100	2.566	-49,7	7.799
Krediler	-807	-4.524	-2.526	-44,2	-1.818
Net Varlık Edinimi	-314	793	-225	-	-1.306
Net Yükümlülük Oluşumu	493	5.317	2.301	-56,7	512
Bankacılık Sektörü	1.294	-3.122	1.601	-	-1.030
Bankacılık Dışı Sektörler	-679	7.987	1.188	-85,1	1.312
Ticari Krediler	882	-2.926	-2.248	-23,2	89
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-14	-50	-51	2,0	-54
Rezerv Varlıklar (net)	5.134	2.861	-18.621	-	-9.171
Net Hata ve Noksan	4.583	18.949	3.094	-83,7	10.113

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

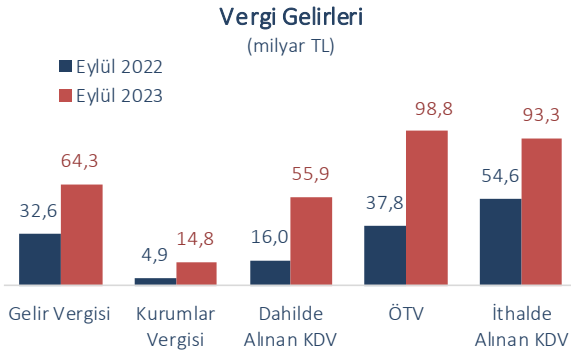
Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Eylül'de 129,2 milyar TL açık verdi.

Eylül ayında bütçe gelirleri yıllık bazda %113,2 oranında artarak 441,3 milyar TL'ye ulaşırken, bütçe harcamaları personel giderleri ve cari transferlerdeki yükselişlerin etkisiyle %99,8 artarak 570,5 milyar TL oldu. Böylece merkezi yönetim bütçe açığı Eylül ayında yıllık bazda %64,3 oranında genişleyerek 129,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Eylül'de faiz harcamaları yıllık bazda %113,7 artışla 70,8 milyar TL, faiz dışı bütçe açığı da %28,4 yükselerek 58,5 milyar TL oldu. Yılın ilk 9 ayı itibarıyla bütçe açığı yaklaşık 11 kat genişleyerek 512,6 milyar TL, faiz dışı açık da 41,7 milyar TL seviyesinde gerçekleşti.

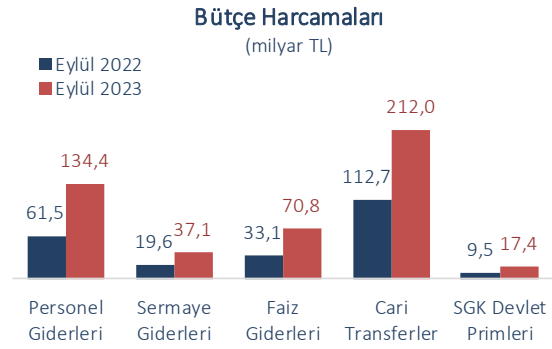
Eylül'de ÖTV gelirleri yıllık bazda %161,5 arttı.

Eylül ayında yıllık bazda iki kattan fazla (%122,7) yükselerek 386,2 milyar TL düzeyine ulaşan vergi gelirleri toplam bütçe gelirlerinin %87,5'ini oluşturdu. Vergi gelirlerindeki yükselişte otomobil piyasasında devam eden olumlu seyrin de etkisiyle yıllık bazda %161,5 oranında (61 milyar TL) artan ÖTV gelirleri öne çıktı. Bu dönemde dâhilde alınan KDV gelirleri yıllık bazda yaklaşık 3,5 kat (39,9 milyar TL) artarken, ithalde alınan KDV gelirleri de %71 (38,7 milyar TL) yükselerek vergi gelirlerini destekledi. Eylül'de yıllık bazda yaklaşık iki katına çıkan gelir vergisi gelirleri bütçeye 31,7 milyar TL, yaklaşık 3 katına ulaşan kurumlar vergisi gelirleri de 9,9 milyar TL katkı sağladı. Bu dönemde faizler, paylar ve cezalar kalemi de geçen yılın aynı dönemine göre %70,7 (15,5 milyar TL) artış kaydetti.

Eylül ayında cari transferler yıllık bazda %88,1 arttı.

Eylül ayında faiz dışı harcamalardaki yıllık artış %97,9 ile yıllık TÜFE enflasyonun üzerinde gerçekleşti. Faiz dışı harcamaların %42,4'ünü oluşturan cari transferler yıllık bazda %88,1 (99,3 milyar TL) artış kaydederek bütçe harcamalarındaki genişlemede belirleyici oldu. Personel giderlerinin yıllık bazda %118,5 (72,9 milyar TL) ile hızlı artışını sürdürdüğü Eylül ayında, faiz giderleri de %113,7 artarak 70,8 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde sermaye transferlerinin yaklaşık 16 kat artarak 33,3 milyar TL düzeyine ulaşması dikkat çekti. Öte yandan, görevlendirme giderleri kapsamında Eylül'de BOTAŞ'a 14 milyar TL, EÜAŞ'a 6,8 milyar TL ödeme yapılırken, borç verme kaleminde TMO'ya 16 milyar TL düzeyinde ödeme gerçekleştirildi.

Beklentiler...

Temmuz ve Ağustos aylarında olumlu bir görünüm sunan bütçe dengesi, Eylül'de vergi gelirlerindeki hızlı artışlara karşılık bütçe giderlerindeki yüksek gerçekleştirmelerin etkisiyle açık verdi. Böylece, Ocak-Eylül 2023 döneminde 512,6 milyar TL düzeyinde gerçekleşen bütçe açığı OVP'nin bu sene için öngördüğü açığın %31,4'ünü oluşturdu. OVP hedefine göre yılın son 3 ayında 1,1 trilyon TL'lik bütçe açığı alanı bulunuyor. Öte yandan, önümüzdeki dönemde vergi gelirlerindeki artış hızının ekonomik aktivitede beklenen ılımlı yavaşlama

Merkezi Yönetim Bütçesi

(milyar TL)

	Eylül			Ocak-Eylül			OVP	Gerç./OVP
	2022	2023	Değ.(%)	2022	2023	Değ.(%)	Tahmini	Tahmini (%)
Harcamalar	285,6	570,5	99,8	2.020,8	3.952,6	95,6	6.562,6	60,2
Faiz Harcamaları	33,1	70,8	113,7	207,1	470,9	127,3	646,1	72,9
Faiz Dışı Harcamalar	252,5	499,7	97,9	1.813,6	3.481,7	92,0	5.916,5	58,8
Gelirler	206,9	441,3	113,2	1.975,3	3.440,0	74,2	4.929,7	69,8
Vergi Gelirleri	173,5	386,2	122,6	1.648,0	2.982,0	81,0	4.270,7	69,8
Diğer Gelirler	33,5	55,0	64,4	327,3	457,9	39,9	659,0	69,5
Bütçe Dengesi	-78,6	-129,2	64,3	-45,5	-512,6	1.026,6	-1.633,0	31,4
Faiz Dışı Denge	-45,5	-58,5	28,4	161,6	-41,7	-	-986,8	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

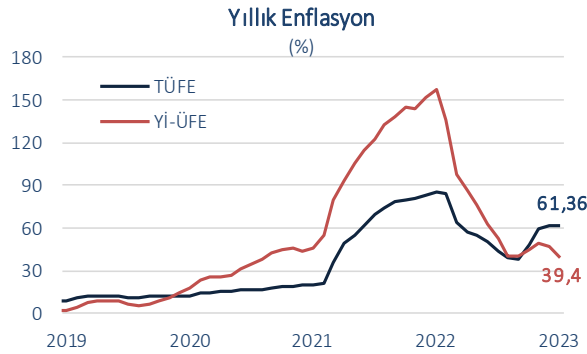
Ekim'de aylık TÜFE enflasyonu %3,43 oldu.

Ekim'de TÜFE bir önceki aya göre %3,43 ile piyasa beklentilerinin altında artış kaydetti. Böylece, TÜFE'de yıllık enflasyon %61,36 düzeyine gerilerken, yılın ilk 10 ayındaki artış %55,0 oldu. Yı-ÜFE artışı da Ekim'de %1,94 ile son 5 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde Yı-ÜFE enflasyonu yıllık bazda %39,39 seviyesine geriledi.

Ekim (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2022	2023	2022	2023
Aylık	3,54	3,43	7,83	1,94
Yılsonuna Göre	57,80	55,00	96,74	38,70
Yıllık	85,51	61,36	157,69	39,39
Yıllık Ortalama	65,26	54,26	122,93	58,46

Giyim ve ayakkabı grubunda fiyatlar aylık bazda %13,73 yükseldi.

Ekim ayında fiyatların aylık bazda %0,18 gerilediği ulaştırma grubu dışında ana harcama gruplarının tamamında fiyatlar aylık bazda artış kaydetti. Ekim'de mevsimsel faktörlerin de etkisiyle fiyatların %13,73 arttığı giyim ve ayakkabı grubu, aylık enflasyona 0,74 puan katkı sağladı. Aynı dönemde konut fiyatları da aylık bazda %7,54 artış kaydederek aylık enflasyonu 0,93 puan yukarı çekti. Fiyatların %3,51 arttığı lokanta ve oteller grubunda yıllık artış da %94,12 düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu kalem yıllık bazda fiyatların en çok arttığı ana grup olmaya devam etti.

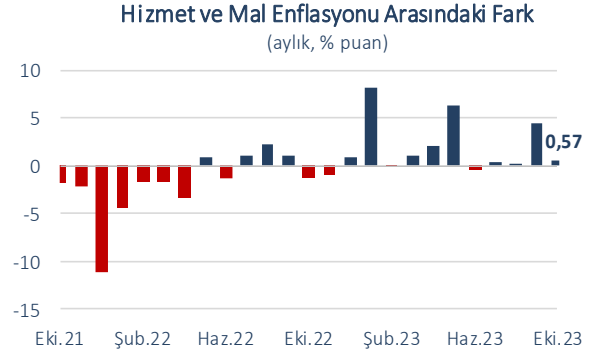
TÜFE'deki artışta mevsimsel ürünler de etkili oldu.

Ekim ayında mevsimlik ürünler hariç TÜFE aylık bazda %2,98 ile manşet enflasyonun altında yükseldi. Bu dönemde B endeksi (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C endeksi (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE) aylık bazda sırasıyla %3,48 ve %3,72 artış kaydetti. B ve C endekslerindeki yıllık artış oranları da sırasıyla

%67,61 ve %69,76 oldu. Ekim'de mal fiyatları %3,26, hizmet fiyatları %3,83 artış kaydetti.

Yurt içi ÜFE artışında gıda fiyatları etkili olmaya devam etti.

Ekim'de aylık bazda fiyatların %4,20 yükseldiği gıda ürünleri grubu, yurt içi ÜFE'yi 0,75 puan ile en fazla arttıran kalem oldu. Fiyatların aylık bazda %3,20 gerilediği kok ve rafine petrol ürünleri ile %4,38 azaldığı elektrik, gaz üretim ve dağıtım grupları ise aylık Yı-ÜFE artışını sırasıyla 0,20 ve 0,29 sınırlandırdı.

Beklentiler...

TCMB, 2 Kasım'da yayımladığı yılın son Enflasyon Raporu'nda enflasyon tahminini 2023 sonu için %65'e, 2024 yılı için de tahmin aralığını da genişleterek %33'ten %36'ya çıkarttı. Kış aylarının başlamasıyla birlikte doğalgaz tüketiminde gerçekleşecek artışın Kasım ayında TÜFE üzerindeki baskıları arttırmaması bekleniyor. İç talebin seyri ile jeopolitik gelişmelerin özellikle enerji fiyatları üzerindeki etkisi enflasyon açısından belirleyici olmaya devam edecek.

Finansal Piyasalar ve TCMB

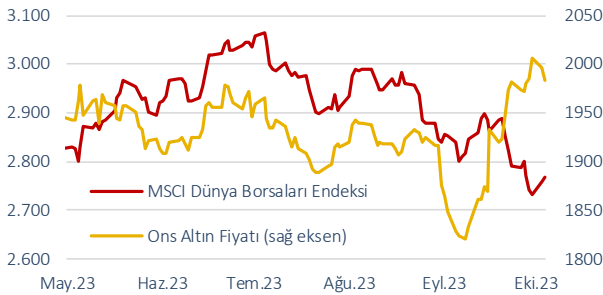
	29.Eyl	31.Eki	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	397	400	3 bp ▲
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%29,74	%35,16	542 bp ▲
BIST-100	8.335	7.514	-%9,8 ▼
USD/TL	27,3712	28,2752	%3,3 ▲
EUR/TL	28,9453	29,8999	%3,3 ▲
Döviz Sepeti*	28,1583	29,0876	%3,3 ▲

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Jeopolitik gelişmeler küresel risk iştahını olumsuz etkiledi.

Ekim ayında küresel piyasaların seyrinde Orta Doğu'da devam eden gerginlik etkili oldu. Risk iştahının azalmasıyla MSCI dünya ve gelişmekte olan borsa endeksleri bu dönemde sırasıyla %3,0 ve %3,9 düşüş kaydetti. Jeopolitik gelişmelere paralel olarak volatilité endeksi VIX, ay içinde ABD bankacılık sektörüne ilişkin endişelerin gündemde olduğu Mart 2023'ten bu yana en yüksek seviyesini gördü. Son 16 yılın en yüksek seviyelerinde seyreden ABD 10 yıllık tahvil faizi de Ekim ayı içinde %5 düzeyini test etti. Öte yandan, faiz oranlarının uzun süre yüksek kalacağı yönündeki beklentilerle ay içinde 1.820 USD düzeyine kadar gerileyen altının ons fiyatı, jeopolitik risklerin güvenli yatırım aracı arayışını tetiklemesiyle hızlı yükselerek ayı 1.983 USD seviyesinde tamamladı.

Altın Fiyatları ve Dünya Borsaları Endeksi

BIST-100 endeksi Ekim'de %9,8 gerileyerek Nisan'dan bu yana ilk kez aylık bazda düşüş kaydetti. Ay içinde 8.513 ile tarihi zirvesini gören endeks, kâr satışlarının yanı sıra jeopolitik risklerin küresel hisse senedi piyasalarında yarattığı bozulmanın da etkisiyle son 2 ayda elde ettiği kazançları geri verdi. Bu dönemde Türk lirası, USD ve EUR karşısında yaklaşık %3 oranında değer kaybetti. Ay içinde dalgalı bir seyir izleyen 5 yıllık CDS primi ise Ekim'i 400 baz puan ile Eylül sonundaki seviyesine yakın tamamladı.

TCMB politika faizini %35 seviyesine yükseltti.

TCMB politika faizini piyasa beklentilerine paralel biçimde 500 baz puan artırarak %35 seviyesine yükseltti. Karar metninde enflasyonun yılın 3. çeyreğinde öngörülenin üzerinde gerçekleştiği; iç talepteki güçlü seyir, hizmet fiyatlarındaki katılık ve enflasyon beklentilerindeki bozulmanın enflasyon üzerinde baskı oluşturmaya devam ettiği belirtildi. Metne ayrıca, jeopolitik gelişmelerin

enflasyon üzerinde petrol fiyatları kaynaklı risk oluşturduğu ifadesi eklendi. Öte yandan metinde, ücret ve kur kaynaklı baskıların ve vergi düzenlemelerinin enflasyon üzerindeki bozucu etkilerinin büyük oranda tamamlandığı belirtildi. Bu çerçevede, enflasyonun yılsonunda 3. Enflasyon Raporu'ndaki tahmin aralığının üst sınırında gerçekleşeceği, ancak aylık enflasyonun ana eğiliminde düşüş gözleneceği öngörüsü yinelenildi. Ayrıca, faiz artırımının yanı sıra parasal sıkılaştırma sürecini destekleyecek seçici kredi ve miktarsal sıkılaştırma kararlarının sürdürüleceği belirtildi.

TÜFE enflasyonuna ilişkin beklentiler sınırlı artış kaydetti.

TCMB 11 Ekim tarihli duyurusuyla Piyasa Katılımcıları Anketi'nin katılımcı listesinin anketin temsil gücünün artırılması amacıyla güncellenmesine karar verildiğini duyurdu. Ekim ayında yeni katılımcı listesiyle gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre, TÜFE enflasyonuna ilişkin beklentilerde sınırlı artış görüldü. Eylül ayında sırasıyla %67,22 ve %44,94 olan yılsonuna ve 12 ay sonrasına ilişkin TÜFE enflasyonu beklentileri, Ekim'de sırasıyla %68,01 ve %45,28 seviyelerine yükseldi. Bu dönemde yılsonuna ilişkin USD/TL kuru beklentisi ise sınırlı gerileyerek 30,04 TL oldu. Diğer taraftan, katılımcıların büyüme tahminlerinin 2023 için %4,1 seviyesine yükselirken, 2024 için %3,4'e gerilemesi dikkat çekti.

TCMB yılın son Enflasyon Raporu'nu yayımladı.

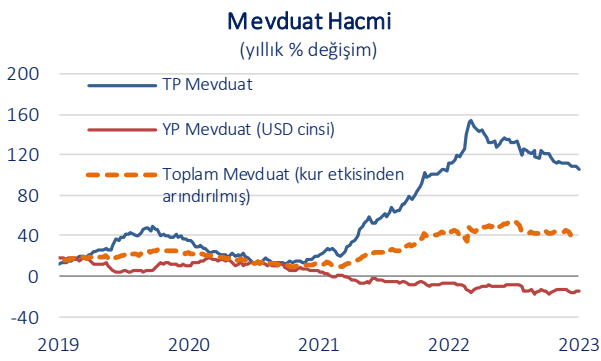
TCMB yılın son Enflasyon Raporu'nda enflasyon tahminlerini revize etti. 2023 sonu için yıllık TÜFE enflasyonu tahmini %58'den %65 düzeyine yükseltilirken, yıllık enflasyonun Mayıs 2024'te %70-75 aralığında tepe noktasını gördükten sonra, 2024'ün ikinci yarısında başlayacağı öngörülen dezenflasyon süreciyle birlikte 2024 yılsonunda %36 düzeyine gerileyeceği tahmin edildi. TCMB bu dönem için tahmin aralığını artıran jeopolitik gerilimler ve yönetilen-yönlendirilen fiyatlar üzerindeki riskler nedeniyle genişletti. Raporda ayrıca, öncü göstergelerin iç talebin dengelenmeye başladığına işaret ettiği, parasal sıkılaştırma adımlarının bütünsel bir yaklaşımla devam edeceği ifade edildi.

TCMB Enflasyon Tahminleri	2023	2024
2023-III (Temmuz 2023) Tahmini(%)	58	33
2023-IV (Kasım 2023) Tahmini(%)	65	36
2023-III Dönemine göre tahmin güncellemesi	+7	+3
Tahmin Güncellemesinin Kaynakları (% Puan)		
İthalat Fiyatları	+2,0	+1,8
Yönetilen/Yönlendirilen Fiyatlar	-	+1,5
Çıktı Açığı	+0,8	-0,7
Gerçekleşme - Tahmin Farkı ve Enflasyon Eğilimine Yansımaları	+2,9	+1,4

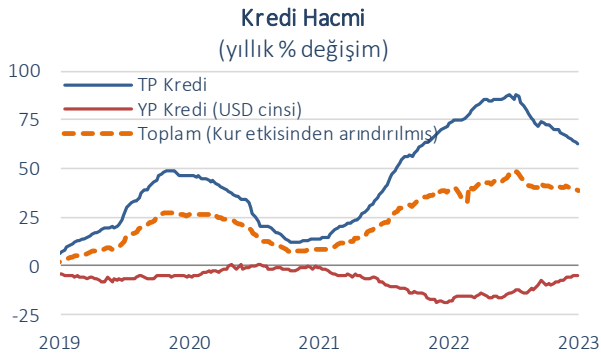
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

Kur korumalı mevduat hacmi 3 trilyon TL düzeyine geriledi.

BDDK'nın haftalık verilerine göre, 27 Ekim itibarıyla toplam mevduat hacmi yıllık bazda %65 artışla 13,9 trilyon TL düzeyine ulaştı. Söz konusu tarihte toplam mevduatta kur etkisinden arındırılmış yıllık artış oranı %42,3 oldu. 27 Ekim itibarıyla 8,2 trilyon TL seviyesine ulaşan TP mevduatın toplam mevduat hacmine oranı %59,3 seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde USD bazında YP mevduat hacmi ise yıllık bazda %15 gerileyerek 202,2 milyar USD oldu. Öte yandan, son 10 haftadır gerileyen kur korumalı mevduat hacmi 27 Ekim itibarıyla 3 trilyon TL seviyesine indi. Böylece, kur korumalı mevduat hacminde 20 Ağustos'tan bu yana %11,7 düşüş gerçekleşmiş oldu.

Toplam kredi hacmi 10,9 trilyon TL seviyesinde...

27 Ekim itibarıyla bankacılık sektöründe toplam kredi hacmi 10,9 trilyon TL seviyesine ulaştı. Bu tarih itibarıyla TP krediler 7,4 trilyon TL, YP krediler 126,5 milyar USD olarak kaydedilirken, TP kredilerin toplam kredi hacmine oranı %67,6 oldu. Toplam kredi hacmindeki yıllık artış oranı %55,7, kur etkisinden arındırılmış artış %38,6 düzeyinde gerçekleşti.

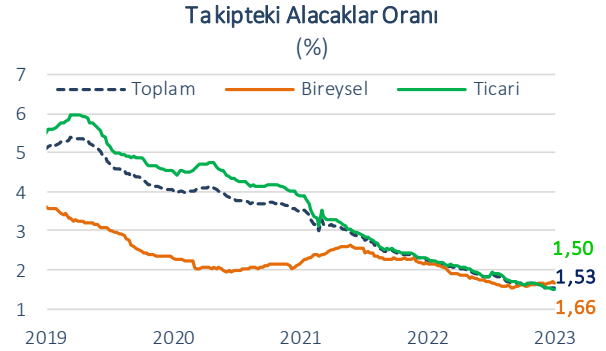
Konut ve taşıt kredilerinde ivme kaybı izleniyor.

Konut kredileri Eylül sonuna göre azalarak 27 Ekim itibarıyla 443,3 milyar TL düzeyine indi. Böylece, konut kredilerinin yıllık artış oranında %24,9 ile Mart ayından bu yana en

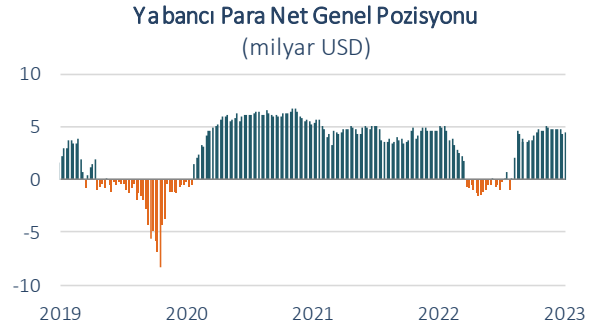
düşük seviye kaydedildi. Aylık bazda sınırlı şekilde artmaya devam eden taşıt kredilerinin yıllık artış hızı da %156 ile son bir yılın en düşük seviyesine geriledi. Diğer taraftan, söz konusu tarih itibarıyla bireysel kredi kartı bakiyesinde yıllık artış oranı %172,6 ile yüksek seyrini sürdürdü.

Takipteki alacaklar oranı %1,53'e indi.

Bankacılık sektöründe takipteki alacaklar oranı 27 Ekim itibarıyla %1,53 seviyesine gerileyerek tarihi düşük seyrini sürdürdü. Bireysel ve ticari kredilerde takipteki alacaklar oranları sırasıyla %1,66 ve %1,50 oldu.

Yabancı para net genel pozisyonu...

27 Ekim itibarıyla sektörün bilanço içi yabancı para pozisyonu (-) 42.217 milyon USD, bilanço dışı yabancı para pozisyonu (+) 46.744 milyon USD oldu. Böylece, yabancı para net genel pozisyonu (+) 4.526,5 milyon USD olarak kaydedildi.

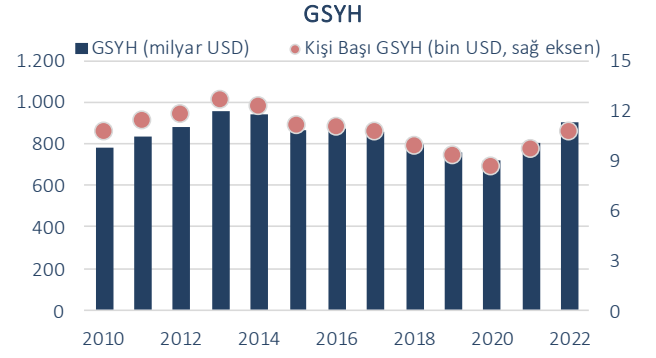
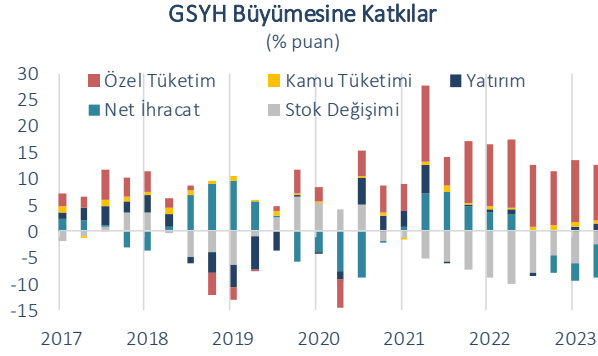

Genel Değerlendirme

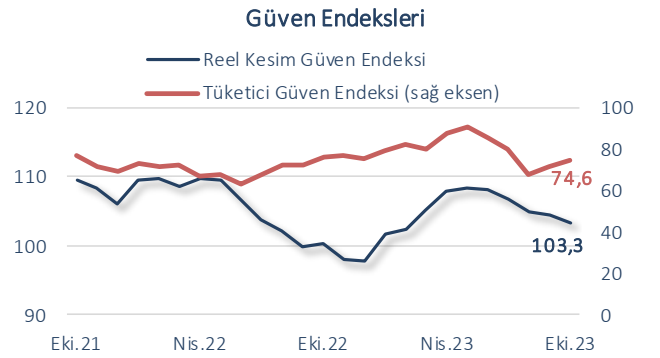
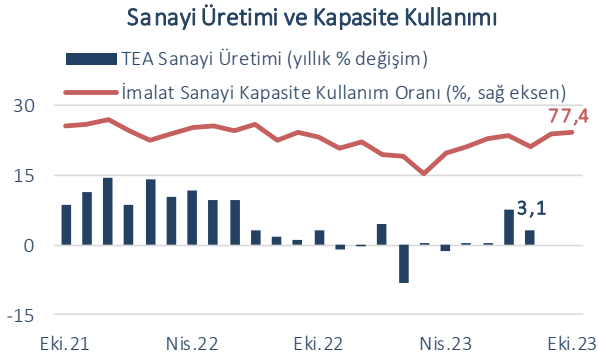
Ekim ayında jeopolitik gelişmelerin ve ABD’de uzun vadeli tahvil faizlerinin son 16 yılın en yüksek seviyelerine yükselmesinin etkisiyle küresel risk iştahı baskı altında kaldı. Bu dönemde Fed ve ECB, atılmış olan sıkılaştırma adımlarının etkilerini izlemek adına politika faizini piyasa beklentileri paralelinde değiştirmede. Yetkililerce yapılan açıklamalar gerileme eğiliminde olmasına karşılık halen yüksek seyreden enflasyonist baskılar nedeniyle sıkı parasal duruşun sürdürüleceğine, kısa vadede faiz indiriminin gündemde olmadığına işaret etti. Öte yandan, açıklanan büyüme verileri başlıca ekonomilerde iktisadi faaliyetteki ayrışmanın yılın üçüncü çeyreğinde devam ettiğini gösterdi. İşgücü piyasasının güçlü seyrini sürdürdüğü ABD’de üçüncü çeyrek büyümesi beklentilerin üzerinde gerçekleşirken, Euro Alanı ekonomisindeki olumsuz görünüm devam etti. Söz konusu ortamda Dünya Ekonomik Görünüm Raporu’nda 2023 yılına ilişkin küresel büyüme tahminini %3 düzeyinde tutan IMF, 2024 yılında küresel ekonomi üzerinde sıkı para politikasının etkilerinin ve Çin’de beklentilerin altında kalan toparlanmanın baskı oluşturabileceğine dikkat çekti.

Enflasyonun en önemli gündem maddesi olmayı sürdürdüğü yurt içinde, TCMB Ekim ayı toplantısında faiz artırımlarını ve makro ihtiyati tedbirlerde sadeleşme adımlarını sürdürdü. TCMB’nin Kasım ayı başında yayımladığı yılın son Enflasyon Raporu da yakından takip edildi. 2023 ve 2024 sonuna ilişkin yıllık enflasyon tahminlerinin yukarı yönlü revize edildiği raporda, öncü göstergelerin iç talepte bir miktar yavaşlama sinyali verdiği ifade edildi. Ağustos ayında perakende satış hacminin aylık bazda %4,7 daralması ve Ekim’de TÜFE enflasyonunun beklentilerin altında gerçekleşmesi söz konusu değerlendirmeleri teyit etti. Öte yandan, İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI da Ekim ayında yeni siparişlerde yaklaşık bir yılın en sert yavaşlamasının gözlemlendiğine işaret etti.

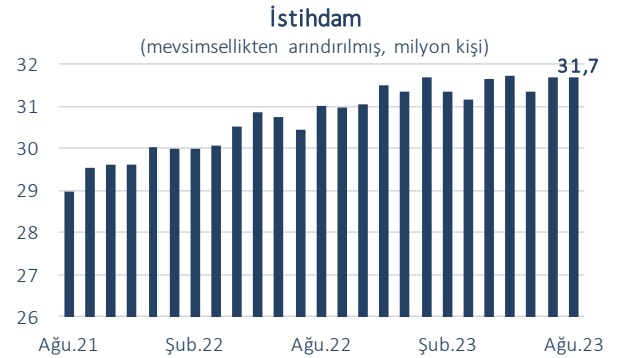
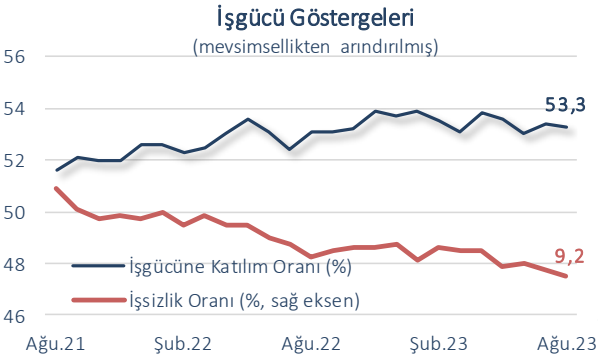
Büyüme

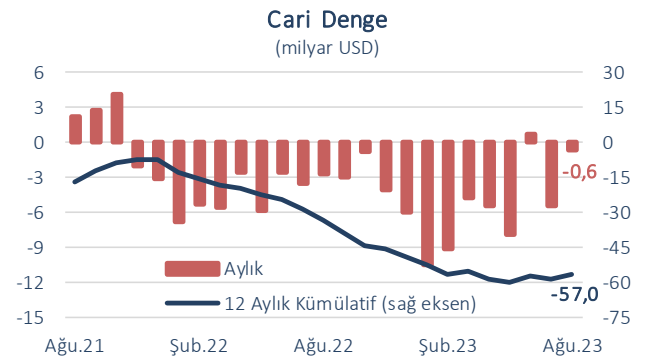
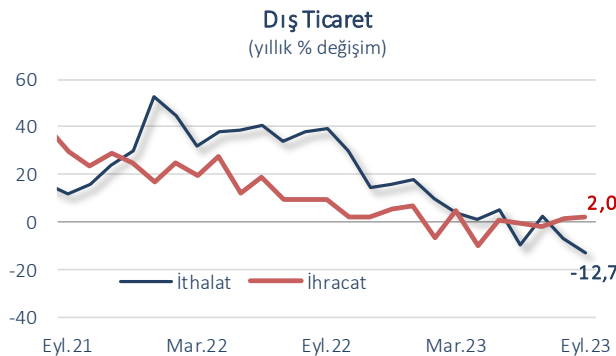
Öncü Göstergeler

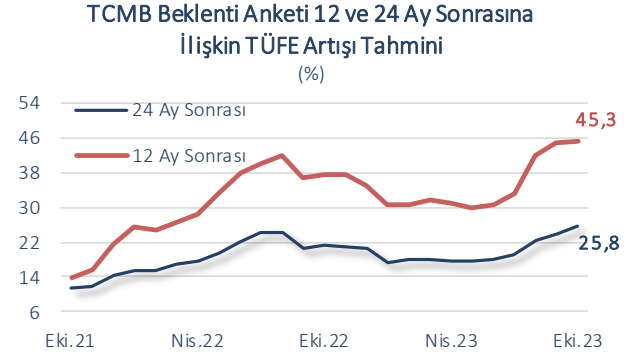
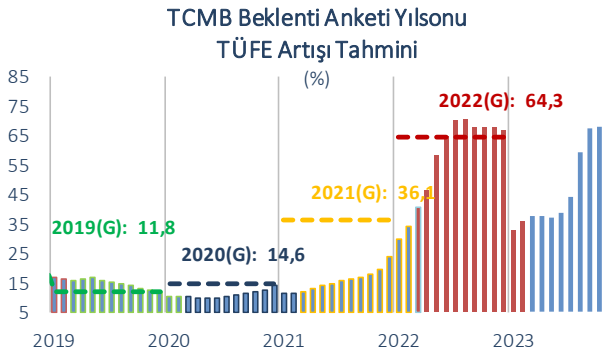
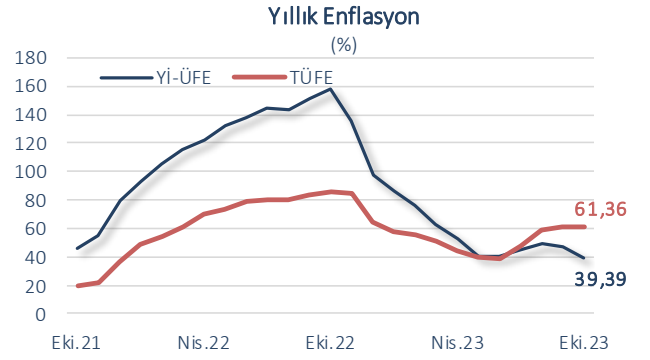
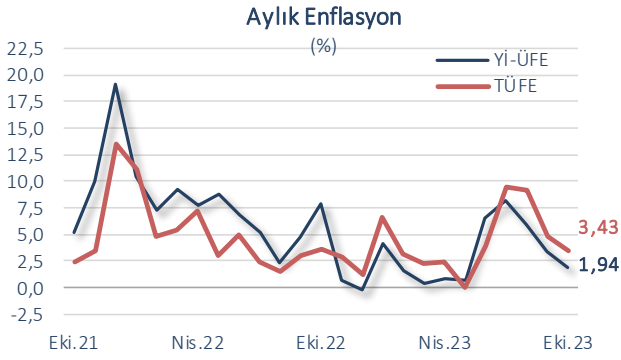
İşgücü Piyasaları

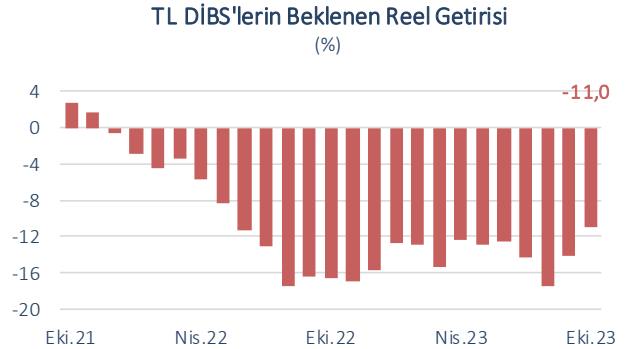
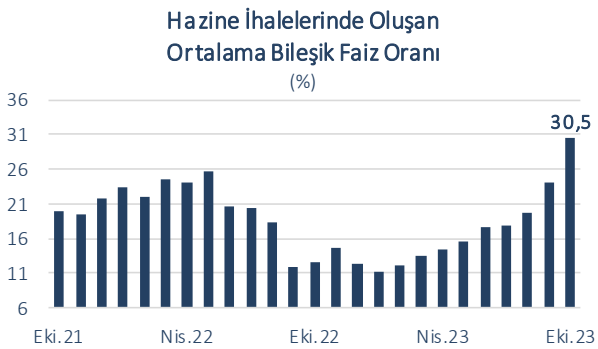
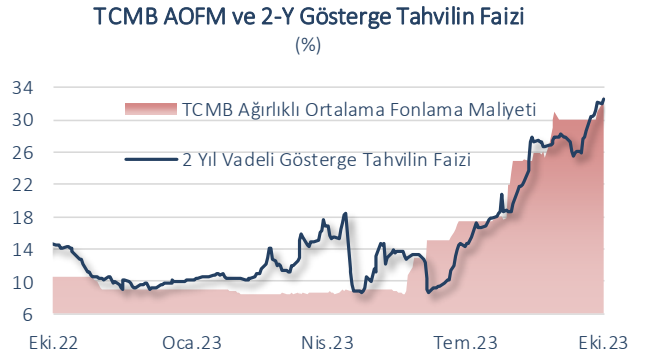
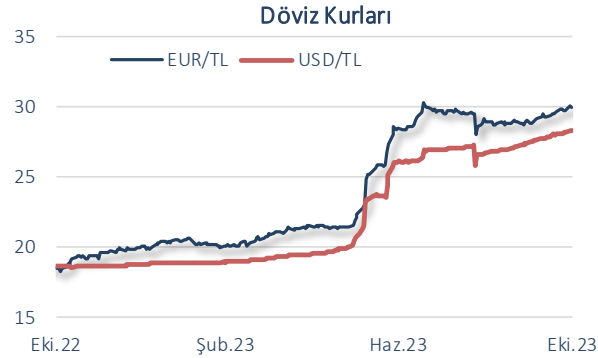
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2018	2019	2020	2021	2022	Ç1-23	Ç2-23	
GSYH (milyar USD)	798	760	717	808	906	246	271	
GSYH (milyar TL)	3.761	4.318	5.049	7.256	15.012	4.642	5.502	
Büyüme Oranı (%)	3,0	0,8	1,9	11,4	5,5	3,9	3,8	
Enflasyon (%)						Ağu.23	Eyl.23	Eki.23
TÜFE (yıllık)	20,30	11,84	14,60	36,08	64,27	58,94	61,53	61,36
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	33,64	7,36	25,15	79,89	97,72	49,41	47,44	39,39
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Haz.23	Tem.23	Ağu.23
İşsizlik Oranı (%)	12,7	13,4	12,6	11,0	10,2	9,6	9,4	9,2
İşgücüne Katılım Oranı (%)	53,2	52,6	49,1	52,6	53,6	52,9	53,4	53,3
Döviz Kurları						Ağu.23	Eyl.23	Eki.23
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	76,3	76,0	61,9	47,6	54,9	52,4	55,5	
USD/TL	5,32	5,95	7,43	13,28	18,72	26,66	27,42	28,29
EUR/TL	6,08	6,68	9,09	15,10	19,98	28,93	29,03	29,91
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	5,70	6,32	8,26	14,19	19,35	27,80	28,22	29,10
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Tem.23	Ağu.23	Eyl.23
İhracat	177,2	180,8	169,6	225,2	254,2	253,1	253,4	253,3
İthalat	231,2	210,3	219,5	271,4	363,7	373,9	371,6	366,9
Dış Ticaret Dengesi	-54,0	-29,5	-49,9	-46,2	-109,5	-120,8	-118,2	-113,6
Karşılama Oranı (%)	76,6	86,0	77,3	83,0	69,9	67,7	68,2	69,0
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Haz.23	Tem.23	Ağu.23
Cari İşlemler Dengesi	-20,2	10,8	-31,9	-7,2	-48,9	-57,1	-59,1	-57,0
Finans Hesabı	1,2	5,2	-39,4	-5,7	-23,0	-48,5	-51,0	-47,0
Doğrudan Yatırımlar (net)	-8,8	-6,6	-4,5	-6,9	-8,4	-6,1	-6,2	-5,6
Portföy Yatırımları (net)	0,9	2,8	9,6	-0,8	13,5	3,1	1,3	1,2
Diğer Yatırımlar (net)	19,6	2,6	-12,7	-21,4	-40,4	-43,6	-42,6	-33,5
Rezerv Varlıklar (net)	-10,4	6,3	-31,9	23,3	12,3	-1,9	-3,5	-9,2
Net Hata ve Noksan	21,3	-5,7	-7,5	1,6	26,0	8,8	8,2	10,1
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-2,5	1,4	-4,4	-0,9	-5,4	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Tem.23	Ağu.23	Eyl.23
Harcamalar	830,8	1.000,0	1.203,7	1.603,5	2.942,7	2.819,4	3.382,1	3.952,6
Faiz Harcamaları	74,0	99,9	134,0	180,9	310,9	313,0	400,1	470,9
Faiz Dışı Harcamalar	756,8	900,1	1.069,8	1.422,7	2.631,8	2.506,5	2.982,0	3.481,7
Gelirler	758,0	875,3	1.028,4	1.402,0	2.800,1	2.384,8	2.998,7	3.440,0
Vergi Gelirleri	621,5	673,9	833,3	1.165,0	2.353,4	2.052,6	2.595,8	2.982,0
Bütçe Dengesi	-72,8	-124,7	-175,3	-201,5	-142,7	-434,7	-383,4	-512,6
Faiz Dışı Denge	1,1	-24,8	-41,3	-20,7	168,2	-121,7	16,7	-41,7
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,9	-2,9	-3,5	-2,8	-1,0	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Tem.23	Ağu.23	Eyl.23
İç Borç Stoku	586,1	755,1	1.064,3	1.354,8	1.905,3	2.643,1	2.759,0	2.859,8
Dış Borç Stoku	481,0	574,0	773,4	1.490,0	2.127,9	3.182,1	3.124,1	3.209,8
Toplam Borç Stoku	1.067,1	1.329,1	1.837,6	2.844,9	4.033,2	5.825,2	5.883,0	6.069,6

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2018	2019	2020	2021	2022	Ağu.23	Eyl.23	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	3.867	4.491	6.106	9.215	14.347	20.332	21.099	47,1
Krediler	2.394	2.656	3.576	4.901	7.581	10.450	10.710	41,3
TP Krediler	1.439	1.642	2.353	2.832	5.110	7.085	7.268	42,2
Pay (%)	60,1	61,8	65,8	57,8	67,4	67,8	67,9	-
YP Krediler	956	1.015	1.224	2.069	2.471	3.365	3.442	39,3
Pay (%)	39,9	38,2	34,2	42,2	32,6	32,2	32,1	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	96,6	150,8	152,6	160,1	163,4	173,0	168,2	2,9
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,9	5,3	4,1	3,2	2,1	1,6	1,5	-
Menkul Değerler	477	660	1.022	1.476	2.370	3.486	3.574	50,8
PASİF TOPLAMI	3.867	4.491	6.106	9.215	14.344	20.332	21.099	47,1
Mevduat	2.036	2.567	3.455	5.303	8.862	12.932	13.306	50,2
TP Mevduat	1.042	1.259	1.546	1.880	4.779	7.450	7.885	65,0
Pay (%)	51,2	49,0	44,7	35,5	53,9	57,6	59,3	-
YP Mevduat	994	1.308	1.909	3.423	4.083	5.481	5.421	32,8
Pay (%)	48,8	51,0	55,3	64,5	46,1	42,4	40,7	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	174	194	224	310	325	441	488	50,0
Bankalara Borçlar	563	533	658	1.048	1.432	2.059	2.105	47,0
Repodan Sağlanan Fonlar	97	154	255	587	540	534	790	46,3
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	421	492	600	714	1.407	1.861	1.898	34,9
Net Dönem Kârı/Zararı	54,1	49,0	58,5	93,0	431,6	350,6	439,7	1,9
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	63,7	61,5	70,9	68,0	50,5			
Krediler/Aktifler	61,9	59,1	58,6	53,2	52,8	51,4	50,8	-
Menkul Kıymet/Aktifler	12,3	14,7	16,7	16,0	16,5	17,1	16,9	-
Mevduat/Pasifler	52,7	57,2	56,6	57,5	61,8	63,6	63,1	-
Krediler/Mevduat	117,6	103,5	103,5	92,4	85,5	80,8	80,5	-
Sermaye Yeterliliği	17,3	18,4	18,7	18,4	19,5	18,7	18,5	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.